

Komesarijat za izbjeglice i migracije (KIRS) Republike Srbije, koji sprovodi nacionalni program dobrovoljnog povratka i reintegracije, blisko saraduje sa IOM-ovom Misijom u Srbiji u savjetovanju migranata zainteresovanih za dobrovoljni povratak. U skladu sa svojim mandatom, Komesarijat je takođe posvećen rješavanju problema izbjeglica, interno raseljenih lica, povratnika po sporazumu o readmisiji i tražilaca azila uz primjenu zakonskih propisa i međunarodnih standarda.

Razgovor sa predstavnicima KIRS-a na temu potpomognutog dobrovoljnog povratka i reintegracije

Kako ocjenjujete povratak migranata u zemlje porijekla, šta smatrate najvećim izazovima i kako smatrate da se na njih može efikasno uticati?

Povratak migranata u zemlje porijekla od najveće je važnosti za rješavanje problema mješovitih migracija sa kojima se region suočava posljednjih godina. Nažalost, rezultati su vrlo skromni. Razlozi za to su mnogobrojni, od toga da su migranti skoro stigli do svog cilja, pa do poteškoća u vezi sa pribavljanjem dokumenata i obezbjeđivanja prihvata potencijalnih povratnika od strane zemlje porijekla. U tom kontekstu, potpomognuti dobrovoljni povratak je svakako povoljnija opcija. Zbog toga Komesarijat za izbjeglice i migracije osigurava da svi migranti smješteni u prihvatnim centrima dobiju odgovarajuće informacije o mogućnostima potpomognutog dobrovoljnog povratka. U saradnji sa kolegama iz IOM-a svakodnevno obavještavamo korisnike o mogućnostima za potpomognuti dobrovoljni povratak.

Smatrate li da migranti imaju dovoljan pristup informacijama o mogućnostima dobrovoljnog povratka i reintegracije u zemlje porijekla, kakav je vaš dojam sa terena?

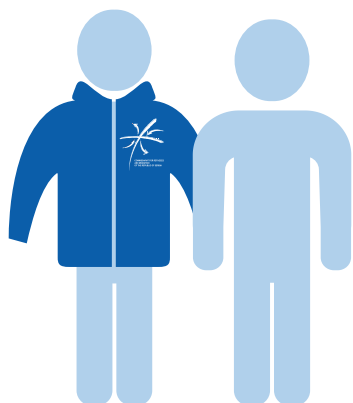

Informacija ima dovoljno za one koji žele da se vrate. Međutim, očigledna je njihova nezainteresovanost na pomen povratka u zemlju porijekla. Zato je neophodan intenzivniji rad sa potencijalnim povratnicima. Od ključne važnosti je direktan kontakt i mogućnost da se da odgovor na sva pitanja koja bi mogla biti važna za povratak. Također, različiti materijali – brošure, poster, video materijali na njihovim maternjim jezicima su od velike pomoći. Svakako bi doprinijela i kampanja koja bi promovisala i uspješne priče o povratku i reintegraciji.

Trening centar za migracije u Plandištu osnovan je 2018. godine. Kako vidite ulogu tog centra danas kada je riječ o edukaciji i obukama zaposlenih u Komesarijatu za izbjeglice i migracije?

Kako bi se osmislile, a kasnije i sprovele odgovarajuće politike u oblasti upravljanja migracijama, neophodno je angažovati stručnjake koji imaju odgovarajuća znanja i vještine. Zato je ovakav centar, u kojem će se obezbjeđivati specijalizovane obuke za zaposlene u Komesarijatu, javnom sektoru uopće, kao i za civilni sektor, neophodan. Komesarijat je, u prethodnim godinama, razvijao module i obučavao trenere u okviru različitih projekata. Oni će biti ažurirani i unaprijeđeni kroz projekat finansiran iz Multi-partnerskog fonda za migracije. Uz obuke koje će u centru pružati druge relevantne institucije, Plandište će biti zanimljivo ne samo onima koji se bave migracijama u Srbiji, već i za kolege u cijelom regionu.

Povratak migranata u zemlje porijekla od najveće je važnosti za rješavanje problema mješovitih migracija sa kojima se region suočava posljednjih godina.

STANDARDNI OPERATIVNI POSTUPCI (SOP) ZA POTPOMOGNUTI DOBROVOLJNI POVRATAK I REINTEGRACIJU (AVRR)

ULOGA DRŽAVNIH ORGANA I SARADNJA SA IOM-OM

- Državni organi aktivno upućuju potencijalne korisnike na IOM
- Državni organi donose odluku o vraćanju i navode IOM za usluge AVRR-a
- IOM obavještava državne organe o programu za AVRR i daje smjernice o upućivanju migranata na IOM

- Državni organi saraduju sa IOM-om u pružanju pomoći ranjivim kategorijama migranata prije njihovog odlaska
- Državni organi obezbjeđuju objekte u kojima IOM može pružati savjetodavne usluge: prihvatni centri i centri za azil, objekti za lišenje slobode od strane organa uprave itd.

- IOM obavještava državne organe o evidentiranju migranta za AVRR
- Državni organi osiguravaju zakonom propisan period za obradu dobrovoljnog povratka i odlazak
- Državni organi provjeravaju da li postoje neke primjedbe na dobrovoljni povratak
- IOM obavještava državne organe o isteku ili ukidanju zahtjeva

- Državni organi obavljaju formalnosti u vezi sa izlaskom
- Državni organi saraduju u obradi posebnih slučajeva: deca migranti bez pratnje, medicinski slučajevi, žrtve trgovine ljudima itd.
- Državni organi obezbjeđuju podršku za imenovanja za diplomatska predstavništva

- Državni organi omogućuju pristup IOM-a pograničnom području
- Državni organi osiguravaju kancelarijski prostor na aerodromu
- Državni organi osiguravaju transport do aerodroma za migrante lišene slobode od strane organa uprave
- IOM koordinira s relevantnim organima u vezi sa odlascima
- IOM obavještava državne organe o odlasku migranata uz asistenciju IOM-a

Ovaj dijagram je razvijen kao dio dokumenta „Smjernice i standardne operativne procedure za potpomognuti dobrovoljni povratak i reintegraciju sa Zapadnog Balkana“, objavljenog u okviru IPA II 2014-2020 IOM projekta „Regionalna podrška zaštitno-osjetljivom upravljanju migracijama na Zapadnom Balkanu i Turskoj, faza I“, finansiranog od strane Evropske unije, s ciljem predstavljanja postupka potpomognutog dobrovoljnog povratka i reintegracije na generički način, kako bi se uzele u obzir sve zemlje korisnice na Zapadnom Balkanu.

Odvojeni SOP-ovi u vezi sa AVRR-om i prateći odvojeni dijagrami razvijeni su za svaku zemlju korisnicu na Zapadnom Balkanu, u skladu sa njenim specifičnostima.

OPERACIJE IOM-A

- IOM izrađuje i dijeli informativne materijale o programu za AVRR
- IOM se aktivno umrežava sa NVO, međunarodnim organizacijama, organizacijama iz dijaspore, diplomatskim predstavništvima, vjerskim organizacijama, općinama (uključujući posjete oblastima s migrantima i oblastima u kojima se migranti okupljaju) kako bi dijelili informacije o uslugama AVRR-a
- IOM organizira sastanke i događaje u cilju podsticanja šireg razumijevanja AVRR-a i podizanja svijesti o AVRR-u

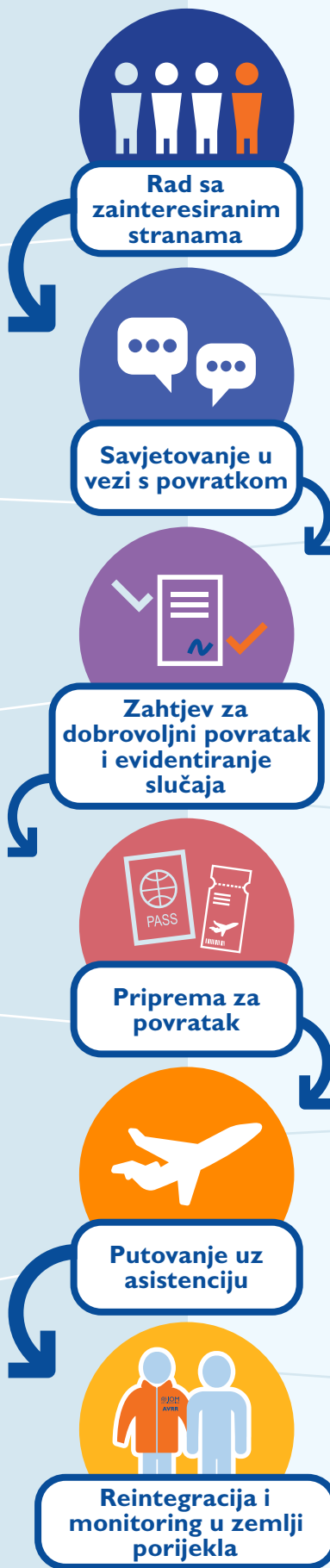
- Potencijalni korisnici se javljaju IOM-u ili su upućeni na IOM
- IOM pruža detaljne informacije o procesu AVRR-a i postojećim uslugama, informacije o zemlji porijekla itd.
- IOM utvrđuje ispunjenost uvjeta za AVRR i procjenjuje potrebe migranata, uključujući i njihovu ranjivost
- IOM koordinira pružanje pomoći ranjivim kategorijama migranata, zajedno sa državnim organima i drugim partnerima

- Migrant potpisuje obrazac zahtjeva za AVRR i obrazac IOM-a za razmjenu podataka
- IOM evidentira podatke o datom slučaju u aplikaciji IOM-a za upravljanje migracijama i operativne sisteme Migration Management & Operational Systems Application (MiMOSA), biološke podatke i informacije u vezi sa povratkom, uključujući dostupnost putne isprave, preference u vezi sa povratkom (datumi, krajnje odredište itd.), potrebe u vezi sa putovanjem, okolnosti prije polaska (potreba za smještajem, medicinsko liječenje itd)
- Zahtjev za AVRR može ukinuti podnosilac zahtjeva ili IOM

- IOM se povezuje sa ambasadama/konzulatima za izdavanje putnih isprava
- Karte po preferencijalnim cijenama
- Procjena sposobnosti za putovanje; osiguravanje operativne/ medicinske pratnje
- Unutrašnja koordinacija u vezi sa tranzitom, prijemom i pomoći nakon dolaska
- Komunikacija sa migrantom: detalji o letu, novčana nadoknada za prtljag, pomoć koja se očekuje u zemlji porijekla
- Koordinacija sa aviokompanijama u vezi sa posebnim slučajevima (grupni polazak; medicinski slučajevi)
- Privremeni smještaj prije polaska (posebno za migrante iz ranjive kategorije)

- IOM organizira cjelokupnu logistiku za stvarni odlazak migranta: ulazak u avion, prtljag, pratnja, potpisivanje izjave o odlasku, pomoć oko formalnosti
- Isplata gotovinskih bespovratnih sredstava migrantima
- Interna obavještenja za IOM u tranzitu i za misije koje primaju migrante
- Asistencija pri tranzitu i prihvat pri dolasku
- Podrška za putovanje unutar zemlje porijekla
- Predaja ranjivih kategorija nadležnim partnerima u zemlji porijekla

- IOM daje podršku reintegraciji migranata u zemlji porijekla
- IOM prati proces reintegracije i izvještava o njemu

IOM Kosovo* pomaže migrantima iz Iraka da se vrate kući

5. novembar 2020. – Nakon što je skoro tri godine proveo kao migrant u Grčkoj i potom na Kosovu*, Karrar Alzeyadi se vraća svojoj porodici u Irak uz podršku IOM-ovog Programa potpomognutog dobrovoljnog povratka i reintegracije (AVRR).

Njegov let za Bagdad je dva puta bio obustavljen zbog pandemije koronavirusa. Treći pokušaj sigurno će rezultirati uspjehom.

Danas popodne, nakon obavljenih svih formalnosti – distribucije maski i dezinficijensa te jučerašnjeg negativnog testa na koronavirus – ovaj mladić leti kući sa međunarodnog aerodroma u Prištini. Odlazi u Istanbul, odakle se prebacuje na krajnju destinaciju – Bagdad.

“Napustio sam svoj rodni grad Divaniju u potrazi za boljim životnim mogućnostima, ali se ispostavilo da pokušaj da se domognem Evrope nije onakav kakav sam zamišljao”, rekao je Karrar.

Karrar je stekao prijatelje tokom boravka na Kosovu*, ali kaže da nije uspio doći do odredišta, odnosno jedne od razvijenih evropskih zemalja. Za neke migrante, povratak kući je logična, održiva i poželjna opcija.

„Bilo je to teško putovanje, koje nikada više neću ponoviti. Rekao sam prijateljima da se vraćam kući i da niko ne bi trebao pokušavati otići kao ja. Ono što na televiziji gledamo o Evropi nije istina”, rekao je mladi Iračanin. „Ali ni ono što na televiziji vidite o Iraku također nije istina. Morate doći i uvjeriti se sami.” Nakon godinu dana provedenih u kosovskom Centru za azilante u Maguri, ovaj 25-godišnjak odlučio je da se prijavi za podršku IOM-a i dobrovoljni povratak kući. Za migrante koji se trebaju vratiti u svoju zemlju, ali im za to nedostaju sredstva, IOM-ovi programi AVRR-a često su jedino rješenje za njihove probleme. To znači da će Karrara po dolasku u Bagdad dočekati predstavnici

* Ovaj naziv je upotrijebljen bez predrasude o poziciji statusa, a u skladu je sa UNSCR 1244/1999 i stavom Međunarodnog suda pravde o proglašenju nezavisnosti Kosova.

IOM-a koji rade u Iraku te mu dati savjete i pružiti podršku za ponovnu reintegraciju.

Dok je živio u Divaniji, Karrar je radio u jednoj dizajnerskoj kući i štampariji, što je posao kojim bi se želio baviti i nakon povratka, uz podršku IOM-a.

„Najviše mi nedostaju mamina hrana i moji prijatelji“, rekao je, dodavši da je dio velike porodice od četvero braće i četiri sestre. Iako je svjestan da ga nakon povratka čekaju brojni izazovi, Karrar će s puno truda i odlučnosti krenuti naprijed, nadajući se novom početku.

Prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova, na Kosovu* je od januara do oktobra 2020. godine registrirano oko 2508 migranata i azilanata.

IOM Kosovo* će i dalje pomagati migrantima, obezbjeđujući im dostojanstven povratak i podstičući održivu reintegraciju onih migranata koji ne mogu ili ne žele da ostanu u zemljama domaćinima i žele se dobrovoljno vratiti u zemlje porijekla.

**IOM-ovi programi
AVRR-a često su
jedino rješenje
za neposrednu
nevolju ljudi u
pokretu**

* Ovaj naziv je upotrijebljen bez predrasude o poziciji statusa, a u skladu je sa UNSCR 1244/1999 i stavom Međunarodnog suda pravde o proglašenju nezavisnosti Kosova.

Sufinansira
Evropska unija

www.avrr-wb.com

Ovaj bilten je proizveden uz podršku Evropske unije. Njegov sadržaj isključiva je odgovornost Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i ne odražava nužno stavove Evropske unije.